

Anneli Jaanus
13.12.99 12:15

To: Neeme Kuningas/Opera@Opera
cc:

Subject: Ilmumata Südame-retsensioon

Tere Neeme!

Kummaline, et eesti ajalehed nii üksmeelselt "Südant" teadlikult või ebateadlikult eiravad. Just ajalehtede toimetajad, sest kriitikutel on teadaolevail andmeil retsensioonid toimetustesse laekunud, kuid need pole seniteadmata põhjustel leheveergudele jõudnud. Siin on Tõnu Kõrvitsa "Eesti Expressile" kirjutatud, kuid avaldamata jäänud lugu :

DR. KANGRO EKSPERIMENT.

Reedest pšhapäevani mängiti Rahvusooperis Raimo Kangro uut ooperit " Ssda". See on omamoodi õpetlik lugu ahnusest, kuulsusejanust, hukutavast kirest, ssdametunnistusest, inimlikust nõrkusest ja õnnest. Pole ju palju vaja, et olla õnnelik; ometi leidub neid, kellele jääb alati kõigest väheks. Mis saab siis, kui hšve nimel ollakse valmis kõigeks - sellest räägibki Kangro uus ooper. Nagu autorid on öelnud, panevad ssndmusteahela liikuma kaks eksperimenti: Doktori eksperiment inimkehadega, mis ebaõnnestub ning mille tagajärjel saab Doktorist hea materjal šhe teise (kurja ja ssdametu) jõu eksperimendi tarvis. Viimane aga võtab ettearvamatuid pöördeid ja on masendava lõpuga.

Kuid ei saa mööda minna Kangro perekonna erilisest vaimsusest ja tunnetusest, kus huumoril ja peenel iroonial on alati kõrge koht. Isegi siis, kui kõneldakse asjust, mis on tegelikult naljast kaugel.

Raimo Kangro uuest ooperist saab rääkida kui šhest suurest tervikust, mille kõik osad: muusika, fantaasiast pulbitsev lugu ja vaimukas tekst, nsanssiderikas lavastus, kostsšmid ja kõik muu, mis on vajalik heaks ooperiks, töötasid laitmatult ja heas tempos.

Ooperi peaosatšitjad olid kõik noored solistid kes said oma rollidega suurepäraselt ja kindlalt hakkama. Glamuurne Ain Anger punases lateksist kostsšmis kõike teadva ja - hšlmava Vršstina - midagi Bulgakovi kavala ja riukaliku Wolandi sarnast oli selles

tegelaskujus; Rauno Elp elus kibestunud kuid edevusejanulise Doktori osas, Villu Valdmaa lš - sšrmelise pianistina (kes nägi laval välja nagu segu Ferenc Lisztist ja Andy Warholist) ja kelle leitmotiiviks olid klaveri kobarakordid; aga ka teised Doktori vāarastunud patsiendid Lendaja (Margit Saulep) ja Allergik (Mati Vaikmaa).

Tšeliselt cool oli Pirjo Levandi (Doktori naine) koos Alar Haakiga (Postimees) esimese vaatuse erootilises stseenis ja kabareelikus stiilis laulus " Putukate Elust " .

Muusikas oli Kangrole omaseid harmooniaid, kirkaid ja eredaid värve orkestratsioonis, sšnkoope täis rštmikat ja kummalisi meloodiajooniseid. Muusika helikeel on kšll tonaalne, kuid mitte mingil juhul selline, mis oma magususega paneks kõrvu tugitooli laiali laotama. Sealt leiab alati teravusi, impulsiivsust ja mšstilist sisemist pulseerimist. Kangro muusika kohta on ju öeldud, et see on deemonlik ja võib-olla silmapilgutusena neile štlejaile osales ka helilooja ise lavastuses kui Vršsti parem käsi. Muusikaliselt tundus eriti võimsana teise vaatuse algus, kus Doktorit painavad ssdametunnistusepiinad ja eelkõige hirm kõlasid ehedalt ja leidlikult.

Mšnevõrra šokeeriv oli ooperi Tarantinolik lõpuosa, kus Doktori ja Postimehe tulevahetuse käigus "hukkub" kogu koor. Selles murdekohas kõlab ilusa zhestina Kangro šle kolmekšmne aasta tagasi valminud Saraband Esimesest Klaverissšdidist. Kuid autorid lahendavad selle stseeni elegantšel moel -kusagilt kaugelt hakkab kostma inglite koor "O vos omnes, jubilate nunc" (Oo, te kõik ršomustage nšsd) ja inimesed laval "arkavad" taas ellu -see kõik oli ju vaid mšng... .

Mis võiks olla kogu loo moraal? Võib-olla on vastus lauses, mis jäi meelde filmist " Kaheksa millimeetrit " : You can't change Devil, but Devil can change you.

Eksperiment õnnestus.

Tõnu Kõrvits